

Исток Православни

ДР АЛЕКСАНДАР КАЛОМИРОС

ПРОТИВ ЛАЖНОГ ЈЕДИНСТВА

Поглавље III

ЕКЛЕСИОЛОГИЈА

Цела збрка око јединства цркава показује да постоји незнање о томе шта је Црква, и то не само у круговима простих верника, већ и теолога.

Они разумеју саборност (католичанство) Цркве као правно јединство, међузависност регулисану неким канонима. За њих је Црква организација са законима и уредбама као и националне организације. Епископи, као јавни службеници, подељени су на подређене и надређене: патријархе,

архиепископе, митрополите, епископе. За њих епархија није једна целина, већ део нечега већег: аутокефалне цркве или патријаршије. Такође, аутокефална црква осећа потребу да припада некој већој глави. Када спољни, политички, историјски или географски чиниоци спрече ово - аутокефалне цркве прожима нејасно осећање слабог јединства или, чак, одвојености.

Овакав концепт Цркве води директно ка папству. Ако саборност Цркве има овакво значење, онда је православље вредно оплакивања, јер до данас није успело да се дисциплинује под папом.

Али, истина ствари је другачија. Саборна Црква коју исповедамо у Символу вере (Вјерују) се не зове саборна (католичка) зато што укључује у себе све хришћане на земљи, већ зато што сваки верник у њој налази сву пуноћу благодати Божје. Саборност нема ништа заједничко са светском, универзалном организацијом, како је дух паписта (и оних који су под његовим утицајем) разуме.

Наравно, Црква је основана за (и простире се на) цео свст, независно од држава, нација, раса или језика, па није грешка ако је неко назове васељенска и због овога. Али, као што "човечанство" постаје једна замишљена идеја, постоји опасност да се иста ствар догоди и са Црквом када је видимо као замишљен, универзални појам. Да би неко добро познавао човечанство, довољно је да добро упозна само једног човека, јер је природа тог човека заједничка свим људима на свету.

Слично томе, да би знали шта је саборна Христова Црква, довољно је да добро упознамо једну помесну цркву. Као што је случај и са људима – да их не уједињује потчињеност истој хијерархији, већ заједничка природа тако и помесне цркве

нису уједињене папом или папском хијерархијом, већ својом заједничком природом.

Месна Православна црква, без обзира на њену величину или број верника, сама је по себи, независно од других, саборна. Ово је због тога што њој не недостаје ништа од Божанске благодати и дарова. Све помесне цркве на свету заједно немају ништа више Божанске благодати од једне мале цркве са неколико чланова.

Она има своје презвитере и владика, има Свете тајне, има Тело и Крв Христову у Светој литургији. У њој свака достојна душа може да осети присуство Светога Духа. Има сву благодат и истину. Шта јој онда недостаје да буде саборна? Она је једно стадо и епископ је њен пастир, лик Христа - врховног Пастира. Она је предсказање (праслика на земљи) једног стада са једним Пастиром Новог Јерусалима. У њој, чак и у овом животу, људи чистог срца могу да окусе Царство Божје, дарове Духа Светога. У њој можемо наћи мир који "превазилази сваки ум", мир који нема везе са светским миром: "Мир свој дајем вам."

"Павле, вољом Божијом позвани апостол Исуса Христа... Цркви Божијој која је у Коринту... " (Прва Кор. 1:1,2). Да, заиста је била Црква Божија, иако је била у Коринту, у једном одређеном и ограниченом месту.

Ово је саборна (католичка) Црква, нешто сасвим опипљиво у месту, времену и у личностима. Ова одређена стварност се може понављано догађати у времену и простору, а да увек остане у суштини иста.

Њени односи са осталим помесним црквама нису правне и јурисдикцијске међузависности, већ везе љубави и благодати. Једна помесна црква је уједињена са свим осталим помесним православним црквама на свету везом истоветности (идентитета). Као што је једна Божја Црква, тако исто је и

друга Црква Божја, а такође и остале. Оне нису подељене границама народа или политичким циљевима земаља у којима живе. Њих чак не дели ни чињеница да можда једна не зна да друга постоји. Исто је Тело Христово којим се причешћују Грци, црнци Уганде, Ескимима са Аљаске и Руси Сибира. Иста Крв Христова кружи њиховим венама. Свети Дух просвећује њихов ум и води их знању исте Истине.

Постоји, наравно, међузависни однос између помесних цркава, као и канони којима се он регулише. Али, ова међузависност није однос правне потребе, већ веза поштовања и љубави у потпуној слободи, слободи благодати. Канони нису правила закона, већ мудре водиље вековног искуства.

Цркви нису потребне спољашње везе да би била једна. Није папа, патријарх или архиепископ тај који уједињује Цркву. Помесна црква је нешто потпуно (комплетно), а не део неке веће целине.

Осим тога, међуцрквени односи су односи између цркава, а не искључиво између њихових епископа. Епископ се не може замислити без стада или независно од њега. Црква је невеста Христова. Она је Тело Христово, а не сам епископ.

Епископ се зове патријарх када је Црква којој је он пастир - патријаршија, архиепископ када је црква - архиепископија. Другим речима, част и поштовање припада помесној цркви и продужује се и преноси на њеног епископа. Атинска црква је највећа и данас најважнија помесна црква Грчке. Због тога, највеће поштовање припада њој и она заслужује веће части него друге Грчке цркве. Њено мишљење је најважније и њена улога најзначајнија у решавању заједничких проблема. Зато она с правом носи назив архиепископије. Сходно томе, епископ те цркве, пошто представља тако важну цркву,

једнако је важна личност која оправдано носи титулу архиепископа. Он лично није ништа виши од било ког другог епископа. У свештеним чиновима (ђакони, свештеници и владике) нема степена већег од епископског. Титуле: архиепископ, митрополит, патријарх или папа - не означавају већи степен духовних дарова, јер нема већег дара у свештеним чиновима од Свете тајне хиротоније - епископства, која се даје владицама. Остале титуле само означавају разлику у истакнутости црква којима су они пастири.

Овај значај једне Цркве у односу на друге није нешто вечито. Зависи од спољних и унутрашњих прилика. Изучавајући црквену историју, видимо да је првенство части и значаја прелазило са једне цркве на другу природним наслеђем. У апостолско време је Јерусалимска црква имала првенство ауторитета и важности. Она је знала Христа, чула Његове речи, видела Га је распетог и васкрслог и на њу је најпре сишао Дух Свети. Сви који су били у заједници вере и живота са њом, били су сигурни да ходе Христовим путем. Због тога је св. апостол Павле, када су га оптужили да Јеванђеље које он проповеда није Христово, пожурio да се оправда пред црквом у Јерусалиму, тако да сагласност те цркве може да ућутка његове непријатеље (Гал. 2:1-2).

Касније, мало по мало, то првенство је преузео Рим. Он је био престоница Римске империје. Мноштво опробаних хришћана је сачињавало ту цркву. Два водећа Апостола су живела и проповедала у њој. Мноштво мученика је натопило својом крвљу њену земљу. Зато су њене речи поштоване и њен ауторитет у решавању општих питања био је велики. Али, то је био ауторитет Цркве, а не њеног епископа. Када је она питана за мишљење приликом решавања заједничких питања, њен епископ је одговарао не у своје име, као што би то данас Папа учинио, него у име своје цркве. Своју посланицу Коринћанима св. Климент Римски почиње овим речима:

"Црква Божија која је у Риму, иркви Божијој која је у Коринту." Он пише љубазно и умољавајуће, да би пренео и посведочио мишљење своје цркве у погледу онога што се догодило у цркви у Коринту. У своме писму цркви у Риму, св. Игњатије Богоносац нигде не помиње њеног епископа, иако пише тако као да ословљава цркву која је имала првенство међу осталим црквама у његово време.

Када је св. цар Константин пренео престоницу Римског царства у Византију, Рим је постепено почео да губи свој сјај. Постао је провинцијски град. Нова помесна црква је почела да осваја свест хришћанског света: црква Константинопоља. Рим је љубоморно покушавао да сачува ранији сјај, али пошто прилике нису биле погодне, развио је постепено своју добро познату папску еклесиологију да би теоретски сачувао то што му ситуација није пружала. Тако је напредовао из једне лудости у другу, све до тачке када је прогласио да је папа непогрешив када говори о учењу Цркве, чак и ако због грешности нема просвећење светости које су Оци Цркве имали.*

Црква Константинопоља је имала најзначајнију улогу кроз дуги период јереси и Васељенских сабора. Она је дала свој допринос у крви хиљада њене деце мученика у доба иконоборства.

Осим ових цркава које су у различита времена имале првенство ауторитета, постојале су и друге које су заузимале друга и трећа места. То су били разни патријархати, стари и нови, као и друге важне цркве и митрополије. Постојала је хијерархија, али хијерархија цркава, а не владика. Св. Иринеј не саветује хришћанима да се обраћају важним епископима за савет, него црквама које имају најстарије корене у Апостолима (Adv. Haer. III, 4,1).

Зато, нису битне организационе, административне или правне везе међу црквама, већ везе љубави, благодати, исте љубави и благодати која постоји међу верницима сваке цркве, код свештеника и народа. Однос између владике и свештеника није однос између послодавца и намештеника, већ благодатни и светотајински однос. Владика је тај који даје свештенику благодат свештенства, а свештеник даје народу благодат Светих тајни. Једино што дели владика од свештеника јесте благодат рукополагања. Епископ није виши ни у чему другом, чак и ако је епископ значајне цркве и ако има звање патријарха или папе. "Њих (презвитере) не дели много од епископа, јер су они такође уздигнути да поучавају и бране Цркву... Они (епископи) их превазилазе једино у власти рукополагања, и једино су у овоме виши од презвитера." (Св. Јован Златоусти, Омилија 11. на 1. Тим.)

Епископи немају право да се понашају као владари - не само према другим црквама, већ и према свештеницима и вернима цркве којој су они владике. Они имају одговорност надгледања и старања у очинском смислу: да саветују, предводе, да се боре против неистина, умољавају грешнике са љубављу и чврстином, да председавају у љубави. Али, ове одговорности они деле са свештеницима. Свештеници заузврат гледају на епископе као на своје оце у свештенству и узвраћају им истом љубављу.

Све ствари у Цркви се управљају љубављу. Све одлике се истичу благодаћу. Оне нису одлике правне природе, већ духовног ауторитета. И на људима из верног народа су разни благодатни дарови.

Јединство Цркве стога није ствар послушности вишем ауторитету, нити предмет потчињености претпостављенима. Спољни односи не чине јединство, нити га чине заједничке одлуке сабора, па чак ни Васељенских сабора. Јединство Цркве

је омогућено причешћивањем Телом и Крвљу Христовом, заједницом Свете Тројице. Оно је литургијско јединство, јединство Светих тајни.

Заједничке одлуке Васељенских сабора нису основа, већ резултат јединства. Осим тога, одлуке било Васељенског или помесног сабора постају пуноважне тек пошто их прихвати савест Цркве у сагласности са Светим Предањем.

Папство је извртање, по превасходству, црквеног јединства. Учинило је да ова веза љубави буде усиљена веза тираније. Папство је неповерење према сили Божјој и уздање у снагу људских система.

Али, нека нико не мисли да је папство нешто што постоји само на Западу. У последње време је почело да се појављује и међу православнима. Неколико необичних звања су карактеристични за овакав дух, на пример: "Архиепископ целе Грчке", "Архиепископ Северне и Јужне Америке". Много пута чујемо како људи називају цариградског Патријарха "лидером (вођом) православља", или како Руси говоре о Москви као Трећем Риму и како њихов Патријарх држи кормило целог православља. У ствари, настала су многа оштра супарништва. Све ово су манифестације истог светског духа, исте жеђи за влашћу, и припадају истим токовима који карактеришу данашњи свет.

Људи не могу да осећају јединство у разноликости. Ипак, ово је дубока тајна. Наша слабост или неспособност да то осетимо произилази из стања отуђености у коју је друштво пало. Људи су се изменили и од личности постали одвојене и непријатељске јединке, индивидуе, тако да им је немогуће да разумеју дубоко јединство њихове природе. Међутим, човек је и један и многи: један по својој природи, многи по личностима. Ово је тајна Свете Тројице и тајна Цркве.

ПСЕУДО - ЕПИСКОПИ

Неопходно је да хришћани схвате како Црква има светотајинску а не административну основу. Онда неће оболети од онога што се десило западљацима који су следили папу у његовим погрешкама, јер су мислили да ће, ако не иду за њим, самим тим остати изван Цркве.

Данас многе патријаршије и архиепископије трпе велике притиске од политичких организација које хоће да управе православље својим интересима. Познато је да је Московска патријаршија под утицајем совјетске политике, а и да Цариградска патријаршија подлеже утицају америчке политике. Захваљујући овом утицају је остварена сарадња Васељенске патријаршије са протестантским Светским саветом цркава под сличним америчким утицајем, а услужно расположење Патријаршије према Папи је почело да узима опасне размере и да, чак, врши велики притисак на Друге православне цркве.

Америка мисли да ће оснажити Запад против комунизма ако овим вештачким измирењима уједини своје духовне снаге. Али, на овај начин Црква постаје играчка у рукама светских власти, са непредвидивим последицама за православље.

Да ли су православни обавезни да следе овакву услужну Патријаршију заувек? Чињеница да је она вековима имала првенство у части и значају у хришћанском свету - не може да оправда оне који би је следили у поразном јединству са јереси. Рим је, такође, некада имао првенство важности и части у хришћанском свету, али то није обавезивало хришћане да га прате на путу у јерес. Уважавање и јединство са неком црквом од стране других цркава постоји и одржава се само док та црква остаје у Цркви, то јест, толико дуго докле живи и

пребива у Духу и истини. Када нека патријаршија престане да буде Црква, прихвативши јединство са јеретцима, тада њено признање од стране других цркава такође престаје.

Православни морају да постану свесни чињенице како они не дугују послушност епископу, без обзира на високо звање које он има, ако тај епископ престане да буде православан и јавно следи јеретике на њиховом лажном путу ка јединству "на једнаким основама". Напротив, они су обавезни да се одвоје од њега и исповеде своју веру, јер владика, чак и ако је патријарх или папа, престаје да буде епископ оног момента када више није православан. Владика је посвећена особа и (чак, ако је и отворено грешан) поштовање и част му припадају све до саборске осуде. Али, ако постане отворено јеретичан, или је у јединству (или причешћу) са кривовернима, тада верни не треба да чекају никакву синодску одлуку, већ треба да се одмах повуку од њега.

Ево шта црквени канони кажу о томе:

...Тако, ако се неки презвитер, епископ или митрополит усуди да прекине јединство са својим патријархом и не помиње више његово име, као што је то уређено божанском науком о Светим тајнама, па пре саборске оптужнице и његове осуде створи раскол. Свети сабор заповеда да се ова особа одстрани од сваке свештене службе ако се докаже да је погрешно у овоме. Ова правила су стога потврђена и установљена у погледу оних који се, под изговором неких оптужби против њиховог председавајућег, одвоје стварајући раскол и прекину црквено јединство. Што се тиче оних који због неке јереси, осуђене од Светих сабора, прекину јединство са својим председавајућим, то јест, зато што он јавно проповеда јерес и откривене главе је објављује у Цркви - такве особе не само да не подлежу казни по канонима што су се оградиле од јединства са такозваним епископом пре синодске

одлуке, већ заслужују и достојну част међу православнима. Јер нису епископа, већ лажног епископа и лажног учитеља осудили, и они нису поцепали црквено јединство расколом, већ су се озбиљно и трезвено трудили да избаве Цркву од шизме и раскола.

15. правило Првог и Другог васељенског сабора

НА КРАЈУ ВРЕМЕНА

Свет и ђаво воде Цркву ка таквим искушењима, да може доћи дан када ће сви епископи ући у заједницу са јеретицима. Шта ће тада верни радити? Шта ће радити неколицина која буде имала храбрости да не иде за масама, за својим народом, ближњима, својим суграђанима?

Сви верни треба да разумеју како Црква није тамо где се чини да јесте. Литургије ће се служити и храмови ће бити пуни људи, али Црква неће имати везе са овим црквама, свештенством и тим верницима. Црква је тамо где је истина. Верни су они који настављају непрекинуто Православно предање, то делање Духа Светога. Прави свештеници су они који мисле, живе и уче онако као и Свститељи и Оци Цркве, не одбацујући ни један делић онога што су нам они предали. Где такав продужетак мисли и живота не постоји, илузорно јс говорити о Цркви, чак и ако се она свим спољашњим знацима представља као таква.

Увек ће се наћи канонски свештеник, рукоположен од канонског епископа, који ће следити Предање. Око оваквих свештеника ће остати мале групе верних све до краја света. Свака од ових малих група ће бити помесна саборна Божја Црква. Верни ће у њој наћи сву пупоћу благодати Божје. Они неће имати потребе за административним и другим везама,

јер ће заједница међу њима увек бити најсавршенија могућа. Биће заједница Тела и Крви Христове, заједница Светога Духа. Златне везе непрекинутог Православног предања ће спајати ове цркве међусобно, као и са црквама из прошлости и црквама у слави на небесима. У овим малим групама ће једна света саборна и апостолска Црква бити сачувана неокрњена.

Наравно, дивно је да постоји поредак и сарадња у спољним делатностима разних цркава и да мање значајне цркве треба да буду предвођене већим црквама, онако како је сада међу епархијама, митрополијама, архиепископијама и патријаршијама. Али, у последња времена ће овакве спољне везе и контакти бити углавном немогући. У свету ће владати таква конфузија да једна црква неће бити сигурна у православност друге - од мноштва лажних пророка који ће испунити свет и говорити: Христос је овде!, или: Христос је онде! Може, такође, доћи до неспоразума међу заиста православним црквама због пометње језика која постоји у савременом Вавилону. Међутим, ништа од тога неће угрозити суштинско јединство Цркве.

Савремени пример таквог стања представљају Руси у расејању, који су подељени у три групе. Једна жели да припада Московској патријаршији. Друга, у жељи да се ослободи совјетског политичког утицаја, припада Цариградској патријаршији и под утицајем је пропапистичке политике.

Трећа и најразумнија група, Руски загранични синод, остаје независан. Све три групе, бар до сада, су православне - са пуним суштинским међусобним општењем.**

У сваком случају, они немају званичне спољне контакте нити се заједно причешћују, јер су се изгубили у мрежи правних појмова и дискусија око тога којој патријаршији

треба да се потчине. Овакав менталитет је погрешан у самој основи, јер нема суштинскс потребе за зависношћу од неке патријаршије, посебно у време када их огромне даљине и многе границе деле од ових патријаршија. Ништа не смета Православној цркви у Паризу, на пример, да буде у суштинској заједници и причешћу са Московском патријаршијом или црквом у Цариграду, иако није јурисдикцијски зависна од њих (под њиховом јурисдикцијом, прим. прев.).

Идеја да прекид јурисдикцијске зависности помесне цркве од патријаршије одсеца ову од Православне цркве уопште - није православна, већ папистичка. Осим тога, чак и постојање јурисдикцијске зависности цркве од патријаршије је надахнуто папством. Један православни патријарх је председник, координатор заједничких напора, саветник велике важности, али није деспот, суверен. Он не може да чини ништа ван своје епархије без сагласности свих других владика (34. апостолско правило).

Могуће је онда у последња времена, када различите цркве и религије буду уједињене и покажу се као једна целина - да истинска Православна црква изгледа разједињена, распарчана у мале разбацане, проређене парохije. Чак је могуће да једни сумњају у друге због недостатка поверења, као што и војници сумњају један у другог када сазнају да је и непријатељ у истој униформи.

У последња времена ће сви тврдити да су православни хришћани и да је православље онакво каквим га они разумеју. Али, упркос овоме, они који буду имали чисто срце и ум просвећен Божјом благодаћу - препознаће Православну цркву и поред привидних подела и потпуног одсуства сјаја. Они ће се окупити око истинитих свештеника и постати стубови Цркве. Нека светски људи раде како им је воља. Нека

одржавају екуменске конференције и цркве уједињују, нека се хришћанство фалсификује, мењају Предање и живот, религије стапају. Христова Црква ће остати непромењена, као што Св. Златоусти каже, јер ако само један од њених стубова остане усправан, Црква неће пасти; "Ништа није јаче од Цркве. Она је виша од неба и шира од земље. Она никада не стари; она увек цвета!"

Стуб Цркве је сваки истински верник који се држи Предања Отаца и поред свих застрашујућих светских струја које покушавају да га одвуку. Овакви стубови ће постојати до краја света, ма шта да се догоди. Осим тога, када се ово буде дешавало, долазак Господњи неће бити далеко. Стање ствари ће бити најстрашнији знак да се Његов долазак приближава. Управо тада ће доћи крај.

ЗНАК ДОЛАСКА

Заслађени или, пак, бљутави и сентиментални хришћани ће ово сматрати за екстремни и одбојни песимизам. Као савезници света, не могу да виде печат демона на ономе што они прихватају, нити могу да оцене огромну провалију која дели свет од Бога, јер би онда требало да признају како и њих од Бога дели исти попор.

Због тога, они не подносе да неко буде песимистичан по питању савременог Вавилона. Толико су испуњени својим веком и тако виде светлу будућност. За њих је хришћанство сасвим у кораку са светом, и овим су тако задовољни - да вам никада неће опростити ако им покажете да се варају.

Они већ виде у будућности уједињену светску цркву са свим људима сједињеним везом љубави. Јеретици разних секти су за њих хришћанска браћа од које су одвојени

себичношћу и ускогрудошћу минулих векова. Они признају да постоје догматске разлике, али оне ће бити превазиђене љубављу, или, отвореније речено, биће заборављене љубављу.

Елем, какве везе ова балава љубав има са љубављу Божјом? Како они могу бесрамно тврдити да имају више љубави у својим срцима од Светитеља који нису могли својом љубављу да превазиђу препреке које су их делиле од јереси, већ су, насупрот томе, ове препреке учинили још вишим да би заштитили овце од вукова?

Уосталом, то што они сматрају љубављу према човеку — није у суштини ништа друго већ љубав према свету. То је споразум са лажи који су склопили људи преслаби да издрже тешкоће борбе са силама мрака.

Они сањају о идиличној слици где добри и љубазни људи владају са Христом на овој земљи. То (кушање из пустиње) је сан који је још сам Господ осудио.

Нека ови ведики оптимисти баце поглед на 24. главу Матејевог Јеванђеља (1- 42) и виде како Господ прориче о последњим данима: И изишавши Исус иђаше од храма, и приступише му ученици његови да му покажу грађевине храма. А Исус им рече: Не видите ли све ово? Заиста вам кажем: Неће остати овдје ни камен на камену који се неће разметнути.

А када сјеђаше на Гори Маслинској приступише му ученици насамо говорећи: Кажи нам кад ће то бити и какав је знак твога доласка и свршетка вијека? И одговарајући Исус рече им: Чувајте се да вас ко не превари. Јер ће многи доћи у име моје Говорећи: Ја сам Христос И многе ће преварити. Чућете ратове и гласове о ратовима. Гледајте да се не уплашите; јер треба све то да се збуде. Али још није крај. Јер

ће устати народ на народ и царство на царство и биће глади и помора и земљотреса по свијету. А то је све почетак страдања.

Тада ће вас предати на муке, и побиће вас, и сви ће вас народи омрзнути због имена мога. И тада ће се многи саблазнити, и издаће један другога и омрзнуће један другога. И изићи ће многи лажни пророци и превариће многе. И зато што ће се умножити безакоње, охладњеће љубав многих, Али ко претрпи до краја, тај ће се спасти. И проповиједаће се ово јеванђеље о Царству по свему свијету за свиједочанство свим народима. И тада ће доћи крај.

Када, дакле, угледате гнусобу опустошења, о којој говори пророк Данило, гдје стоји на мјесту светоме ко чита да разумије - тада који буду у Јудеји нека бјеже у горе; и који буде на крову да не силази да узме што му је у кући; и који буде у пољу да се не враћа натраг да узме хаљине своје. И тешко трудницама и дојиљама у те дане. Него се молите Богу да не буде бјежање ваше у зиму ни у суботу, Јер ће тада бити невоља велика каква није била од постанка свијета до сада, нити ће бити. И ако се не би скратили дани они, нико не би остао; али изабраних ради скратиће се дани они.

Тада ако вам ко рече: Ево, овдје је Христос или ондје, не вјерујте. Јер ће се појавити лажни христоси и лажни пророци, и показаће знаке велике и чудеса да би преварили, ако буде могуће, и изабране. Ето вам казах унапријед. Ако вам, дакле, кажу: Ево га у пустињи, не излазите. Ево Га у собама, не вјерујте. Јер као што муња излази од истока и сине до запада, тако ће бити долазак Сина Човјечијега. Јер гдје је труп, ондје ће се и орлови окупити.

И одмах ће се по невољи тих дана сунце помрачити, и мјесец своју свјетлост изгубити, и звијезде с неба пасти, и силе небеске покренути се. И тада ће се показати знак Сина

Човјечијега на небу; и тада ће проплакати сва племена на земљи; и угледаће Сина Човјечијега гдје долази на облацима небеским са силом и славом великом. И послаће анђеле своје с великим гласом трубним; и сабраће изабране своје од четири вјетра, од краја до краја небеса,

А од смокве научите поуку: Кад се гране њене већ подмладе и олистају, знате да је близу љето. Тако и ви када видите све ово, знајте да је близу пред вратима. Заиста вам кажем: Овај нараштај неће проћи док се све ово не збуде. Небо и земља ће проћи, али ријечи моје неће проћи.

А о дану томе и о часу нико не зна, ни анђели небески, до Отац мој сам. Јер како је било у дане Ноја, тако ће бити и долазак Сина Човјечијега. Јер као што у дане пред потопом јеђаху и пијаху, жењаху се и удаваху до онога дана кад Ноје уђе у ковчег, и не схватише док не дође потоп и однесе све; тако ће бити и долазак Сина Човјечијега. Тад ће бити два на њиви: један ће се узети, а други оставити. Двије ће мјети на жрвњевима; једна ће се узети, а друга оставити. Стражите, дакле, јер не знате у који ће час доћи Господ ваш.

Ученици су питали Господа да им каже какав ће бити знак Његовог доласка и краја света, а Христос, одговарајући, почиње овим речима: "Чувајте се да вас ко не превари!"

Опасност од обмане ће, дакле, бити застрашујућа у последње дане, јер ће "многи доћи у име моје говорећи, 'ја сам Христос', и превариће многе!" Многи ће доћи говорећи да су они Христос, да су Његови представници, или послани од Њега, или пак да су учитељи правог хришћанства. Тврдиће да су хришћани, а то у суштини неће бити. Они неће остати без одговора у људским срцима, али ће одвести многе у обману.

Христос, дакле, не говори о очигледним Божјим непријатељима, о материјалистима, комунистима, атеистима -

већ о онима који изгледају као пријатељи Божји, као хришћани који то стварно нису. Од њих Христос жели да сачува верне, јер су они Његови велики непријатељи, лицемери, "они који су у стању да преваре".

Онда Христос наводи неколико знакова који ће бити почетак страдања: ратови, глад, помор, земљотреси. Све ово још неће бити крај. "Тада ће вас предати на муке, и побиће вас, и сви ће вас народи омрзнути због имена мога." Тада ће се многи хришћани саблазнити и почети да издају и мрзе једни друге. Бројни лажни пророци ће бити међу њима и завешће многе. И пошто се умножи безакоње, охладнеће љубав према Богу и према ближњем код многих. Једини који ће се спасти су они који стрпљиво и постојано до краја издрже ова искушења.

У том хаосу отпадништва и хладноће, проповед Јеванђеља целом свету ће бити објављена, како би људи знали и могли да чују Божји позив. Међутим, како су "многи звани али је мало изабраних", људи ће чути Јеванђеље, али га неће примити; научиће га, али га неће живети. Оно ће остати "за сведочанство свим народима" да људи знају истину, и ако је не прихватају - то се не може приписати незнању, већ нетрпељивости према светлости. "Тада ће доћи крај. "Када се све ово деси и свесно отпадништво достигне врхунац, тада ће се догодити крај свста и Други долазак Христов.

Тада Христос говори о нечем другом, невезаном за крај света: разорењу Јерусалима. То разорење, које се догодило четрдесет година касније, биће праслика краја света.

Када је отпадништво Израиља било потпуно, када су упознали Христа и уместо да Га прихвате - они су Га распели и прогонили Његове ученике, тада је дошао крај Јерусалиму. Тада, као што пророк Данило говори, дошла је гнусоба опустошења и остала на светом месту у храму, па није остао

"ни камен на камену", и све што је Израиљу било свето - беше разметнуто и изгубљено. Иста ствар ће се догодити и новом Израиљу, хришћанском свету: баш као што је стари Израиљ био позван да буде дете Божје и баш као што је онај стари Израиљ презрео свог добротвора Оца, и уместо да тражи Царство Божје - тражио царство човека. Због тога, када отпадништво света више не буде могло даље да напредује, Данилово пророштво ће се и на њему испунити. У њему ће такође бити гнусоба опустошења на светом Божјем месту, у Његовој Цркви и Његовим храмовима. Доћи ће Антихрист који ће сести на место Божје и тражити да људи обожавају њега уместо великог Бога. Тада ће се светиње Новог Израиља, Црква Христова, разметнути и гонити до крајева земље. Као што се догодило када је Јерусалим био уништен од Римљана, колико год их је остало верних Богу и који су следили Христа, прешли су у нови Израиљ - тако ће се десити и на крају света. Истинити и вечни Јерусалим, права деца Божја, ће прећи у нови Јерусалим, град вечни који није људска рука начинила, већ који је љубав Божја припремила.

Тако, када видите гнусобу опустошења да стоји на светом месту Божјем, нека колико год има правих верника - побегну у планине; нека уздигну своје умове на висине духовног живота; нека пресеку своје везе са мртвим људима овога света. Ко се год уздигао у високе одаје молитве, нека не силази доле из небеског разговора у таште бриге овога света. Онај "који је у пољу, и стави руку своју на плуг" радећи на њиви Господњој, нека се не осврће на сујетна дела људска. Али, тешко оним душама које још увек имају дете у својој утроби и које нису родиле никакав духовни плод; и тешко онима који су још на млечној храни, па нису окусили чврсту храну Светога Духа. Молите се зато, да вас крај света не задеси у тешким условима хладноће срца и окованости ваше душе. Јер ће у то време доћи невоља велика, каква није била од постања света. И када се ови

дани не би скратили, ниједна душа не би остала. Али ће се скратити ови дани због изабраних, да и они не би били заведени и изгубљени.

Тада, ако вам било ко каже да је Христос дошао и да је он овде или онде, не верујте му, јер ће се појавити лажни христоси и лажни пророци који ће чинити знаке и чуда да би преварили, ако могу, чак и изабране. И Господ наставља: "Ето, казах вам!" Рекао сам вам све унапред. Ако вам кажу да је Христос дошао и налази се у некој пустињи или граду, не верујте им; јер кад Христос дође, неће бити могуће људима да саопштавају ту вест једни другима, јер ће се светлост Његова појавити као севање муње од истока до запада, и пред Њега ће се довести цело човечанство.

Одмах после невоље коју ће верни искусити ових последњих дана света, сунце и месец ће се помрачити и звезде ће спасти са неба. Онда ће се Крст појавити на небу, "знак Сина Човечијега", заплакаће сви народи на земљи и видеће Сина Човечијега како долази на облацима са силом и славом великом. И Његови анђели ће сакупити Божје изабранике са четири краја неба и земље.

Када видите да смоква олистава, знате по овоме знаку да долази лето. На исти начин, када видите да се све ово што сам вам прорекао догађа, знаћете да се крај приближава. Заиста вам кажем, да пре него што ова генерација људи прође - Јерусалим ће се разрушити, и пре него што генерација хришћана прође, пре но што зло које их снађе потпуно упрља њихову генерацију, све што сам вам рекао ће се догодити. Небо и земља ће проћи, али моје речи неће проћи.

Не питајте ме када или после колико времена ће се ово догодити, јер о томе дану ни анђели небески не знају. Само будите увек спремни за тај дан, да не дође као лопов и не

затекне вас неприпремљене. Дани када Син Човечји дође поново, биће као дани у време Нојево. Као што су у дане пре Потопа безбрижно људи јели, пили и женили се, као да се ништа неће догодити, све док Ноје не уђе у барку и поче потоп који их подави пре но што су могли разумети шта се догађа - такви ће бити и дани када Син Човечји дође. У то време људи ће радити заједно, и од њих ће један бити узнесен у Божју близину, а други ће се оставити далеко од Њега. Будите зато будни, јер не знате у који час ће доћи Господ ваш.

ТЕШКА ВРЕМЕНА ЋЕ ДОЋИ

Где је онда оптимизам за последње дане? Када Господ предсказује да ће отпадништво преплавити целу земљу, тако да ће чак и изабрани бити у опасности да буду заведени од лажних христоса и лажних хришћана којих ће бити свуда - како можемо да будемо оптимисти по питању будућности? Како можемо да будемо оптимисти кад Господ предсказује умножавање безакоња и охладњење љубави код људи?

Наравно, ту су предвиђања о уједињењу цркава; уједињењу свих оних који ће доћи "у Његово име" да преваре многе. Али, "чувајте се да вас ко не превари. Ето вам казах унапред!" Јединство које данашњи лажни хришћани траже је савршена завера обмана, замка лицемерне побожности на коју нас Господ упозорава да би нас сачувао. Ако је јединство и ширење истинитог хришћанства коначна судбина човечанства, као што они уче, зашто онда Христос предсказује невоље за своје изабране тих дана? Ако ће Јеванђеље бити прихваћено и остварено у животу народа на земљи, зашто Христос каже да ће дани свршетка света бити као дани у Нојево време када је отпадништво прекрило земљу, па се само

шака људи нашла верна и ушла у барку која представља Цркву?

Ако последње дане овога света карактерише идилична слика о којој сентиментални, "духовни" хришћани сањају, како то да апостол Павле пише ове речи Тимотеју:

Али ово знај да ће у посљедње дане настати тешка времена - јер ће људи бити самољубиви, среброљубиви, хвалисави, гордељиви, хулници, непослушни родитељима, неблагодарни, непобожни, безосећајни, непомирљиви, клеветници, неуздржљиви, сурови, недоброљубиви, издајници, напрасити, надувени, више сластољубиви него богољубиви, који имају изглед побожности, а силе њезине су се одрекли (2. Тим. 3:1-5).

Где је, дакле, оптимизам апостола Павла када пише Солуњанима, који су свакога часа очекивали долазак Христов:

Да вас нико не превари ни на који начин; јер неће доћи док најприје не дође отпадништво и не појави се човјек безакоња, син погибли, који се противи и преузноси изнад свега што се зове Бог или светиња, тако да ће сам сјести у храм Божији као Бог, тврдећи за себе да је Бог. Зар не памтите да сам вам ово казивао још кад сам био код вас? (2. Сол. 2:3-5)

И онда продужује о Антихристу:

И тада ће се јавити безаконик, којег ће Господ Исус убити духом уста својих и уништити појавом свога присуства; онога је долазак по дјејству сатанину са сваком силом и знацима и чудесима лажним, и са сваком пријеваром неправде међу опима који пропадају, зато што не примише љубав истине да би се спасли. И зато ће им Бог послати силу обмане, да вјерују лажи; да буду осуђени сви који не вјероваше истини, него завољеше неправду (2. Сол. 2:8-12).

Будућност, дакле, није тако лепа као што замишљају "они који пропадају", који "не примише љубав истине да би се спасли". Последња времена ће карактерисати најгоре отпадништво које је свет икада видео. Јер - то неће бити чисто и искрено порицање Бога, већ лицемерство, фалсификат вере и истине.

Зар нису Оци и многи Светитељи наше Цркве исто пророковали о последњим данима? Ево дела разговора ученика са својим духовним оцем:

И брат упита:

- Шта, дакле, зар ће се обичаји код хришћана и Предање изменити; и зар тада неће бити свештеника у Цркви, па да се такве ствари догоде?

А старац рече:

- У време као ово, љубав многих ће охладнети и биће не мала невоља: освајање земаља и расељење народа, отпадништво краљева, раскалашност свештеника, немарност оних у монашком животу. Биће претпостављених који ће презрети своје спасење и повереног им стада, сви ће они бити жељни светске славе и истицати се на банкетима; препирачи, троми у молитви, жељни клевете и спремни на критику живота старца и њихових речи, нити их следећи ни слушајући, већ грдећи их и говорећи: "Да смо ми живели у њихово време, и ми би се подвизавали!" И владике ће у то време бити поштоваоци моћних особа, одлучујући према поклонима, не бранећи сиромаша од осуде, тлачитељи удовица и злостављачи сирочади. Невера ће ући у народ, изопаченост, мржња, непријатељство, љубомора, супарништво, доповлук, пијанство!

А брат рече:

- Шта да се онда ради у таква времена и године?
Старац одговори:

- Сине, у данима као што су ови, онај ко може нека спасава своју душу, и он ће се великим звати у Царству небеском!

Евергетинос, издање 1958, књига 7. стр. 114.

Из ових пророштава, која су се великим делом већ испунила, може се лако закључити у ком правцу иде човечанство. Његова будућност је духовно банкротство у коме ће љубав према Богу и ближњему охладнети, па ће људи постати до крајњих граница себични, пожудни, разметљиви, хулници, љубитељи задовољстава.

Али, то духовно банкротство се неће показати откривено и стравично као што јесте, већ прекривено зачуђујућим изгледом религиозности. Ови људи, имајући много духовних чирева, изгледаће побожни. Биће много оних који ће проповедати "у име Христово" и превариће својом лажном побожношћу и религиозношћу оне "који пропадају", све који у својим срцима немају љубави за истину, да би могли препознати вукове у овчијим кожама. Штавише, лажни христоси и лажни пророци ће последњих дана своју проповед зачинити знацима и великим чудима која ће чинити силом сатанском (спиритисти, окултисти, факири, гуруи итд.).

Коначно, када вера код великог дела човечанства буде искварена од ових лажних пророка и њихове душе припремљене, тада ће се онај кога су Јевреји чекали и кога још чекају - појавити. То ће бити тај чије путеве човечанство припрема већ вековима, онај који ће бити симбол и бог целокупне изгубљене генерације последњих људи, "човек безакоња" (великог сатанског безакоња духа), син пакла,

противник, који се, као и Луцифер, узноси изнад свега што су људи поштовали до тада. Он ће сести у Божји храм као Бог, и путем страшних сила, знакова и чудеса која ће чинити силом сатанином - "доказаће" помраченим и кратковидим умовима људским да је он, и нико други - бог.

Он ће учинити жељено јединство сентименталиста стварним. Пред његовим троном ће се људи свих религија и духовних струја поклонити као браћа. Ујединиће све народе на земљи под свој скиптар, јер "дана јој би власт над сваким родом и народом и језиком и племеном. И поклонише се њој сви они који живе на земљи, чије име није записано у Књизи живота Јагњета закланог од постања свијета"(Откр. 13:7-8).

За светске људе, предвиђања о једној светској држави и универзалној религији су врло пријатна. Исто је и данас са свима који желе јединство цркава и не брину о истини. За њих су догматска питања узалудне византолошке дискусије. "Зато ће им Бог послати силу обмане, да вјерују лажи; да буду осуђени сви који не вјероваше истини, него завољеше неправду " (2. Сол. 2:11-12)

НОВИ ЈЕРУСАЛИМ

У друштву које ће предводити Антихрист, мали број оних који ће остати истинити православни хришћани - биће камен спотицања, једини несклад у ђаволској хармонији. За њих ће ови дани бити дани великих невоља: "И омрзнуће на вас сви народи имена мојега ради." Биће то нови период мучеништва, мучеништва већег за душу него за тело. У тој огромној светској држави православни хришћани ће бити отпад друштва: "И учини да буду побијени они који се не поклоне лику звијери. И учини све, мале и велике, богате и сиромашне, слободњаке и робове, да им даду жиг на десној руци њиховој или на челу

њиховом, да нико не може ни купити ни продати, осим ко има жиг, име звијери или број имена њезина" (Откр. 13:15-17). Да, "онда ће вас предати на муке и убиће вас". "Јер сиђе к вама ђаво у јарости великој, знајући да мало времена има" (Откр, 12:12). "Али ко претрпи до краја биће спасен!" "Изабраних ради скратиће се дани они." Јер, "одмах ће се по невољи тих дана сунце помрачити, и мјесец своју свјетлост изгубити... и силе небеске покренути се... и угледаће Сина Човјечијега гдје долази на облацима небеским са силом и славом великом " (Мт. 24:29-30).

Нека се безверни ругају и нека нас сажаљевају. Хришћани не живе за овај свет. Никада нису прихватили овај свет изгнаника као своју отаџбину, нити су икада били заљубљени у њега као да ће у њему живети вечно. Они живе на овом свету као избеглице са чежњом за Рајем који су изгубили, са чежњом за Отаџбином. Иако су рођени на овој земљи, Отаџбина живи у њиховим срцима и они је на сваком кораку чују како их зове. Жељно очекују тај час, час трубни, час када ће стати пред "светло око" свога Господа, када ће сусрести Његов благи лик.

Хришћани су странци у овоме свету (св. Макарије Египатски). Отуђени су, презрени, скрушеног срца и тужног ума, живећи на начин различит од других људи (св. Исак Сирин). Они су као људи који држе своју крв у рукама, не имајући самопоуздања и не мислећи да су нешто, који су презирани и одбачени од осталих људи више него сви други (св. Макарије Египатски).

Кажете да је наша религија опијум - то је нормално. Ви и не можете да је видите другачије. За вас, који нисте искусили Божје присуство, чија срца никада нису заиграла због шапата Божје благодати и чије очи нису никада пролиле сузе божанске љубави, за вас који никада нисте видели ништа иза хоризонта ове земље - природно је да наша религија која

пориче свет изгледа као опијум. Заиста. "ако Христос не уста, ми смо најбеднији од свих људи!" Али, Христос је васкрсао и свака васкрснута душа живи овај Ускрс. Природно је да се они који нису доживели то васкрсење – смеју хришћанима.

Много пута су хришћани непобитно доказали свету како су смешни они који се подсмевају њиховој вери. Али, шта с тим? Да ли је разум некоме сметао да поверује? Магла из мочваре у њиховим срцима не дозвољава им да виде. Сам разум никада није омогућио човеку да ишта разуме. Зато, нека се смеју. Њихов смех доводи верне душе ближе Богу.

Пустићемо вас зато да се смејете. Али вас нећемо пустити да измените Јеванђеље, да покварите нашу религију и учините је слушкињом ваших циљева. Никада вам нећемо дозволити да примените светску корист и циљ на нашу религију.

Јеванђеље не говори о земаљским већ о небеским стварима, учећи нас другачијем животу и уређењу, новим богатствима и сиромаштвима, невиђеној слободи и ропству, другачијем животу и смрти, различитом свету и поретку - не као Платон, који је измајсторисао своју смешну Републику, не као Зенон и други политичари, философи и законодавци. Јер, сви они су имали заједничке одлике: открили су да су зли духови тајно надањивали њихове душе. Наша властита савест која протестује - доказује да су све њихове идеје биле ђаволске измишљотине и сва њихова учења супротна природи!

Св. Јован Златоуст, Омилија 1. на Јеванђеље по Матеју

Хришћанство, због тога, не припрема никакво земаљско царство или земаљски град. Нема ништа заједничко са цивилизацијама и светским системима. Нема заједничко са цезарима и цезаро-папистима. Све ствари којима светски људи теже су на нивоу пропадљивости. Хришћанин мисли, живи и креће се у свету непропадљивог.

Они које хоће да уједине такозване хришћанске цркве, не верују у Христову религију. Они је једноставно употребљавају за своје циљеве. Њихов циљ је замањски град, коме желе да покоре све људе.

У стварности, питање јединства хришћана не постоји. Истинити хришћани су били, сада су, и увек ће бити уједињени. Они су били, јесу и биће једно стадо једнога Пастира. Људи, без обзира какво име имају или којој религији припадају, имају исту судбину: да открију једну, свету, саборну и апостолску Цркву Христову и да пију од воде која "увире у живот вечни. Црква је једна. Људи су многи, али само су неки њена деца.

Град који је припремљен пријатељима Божјим, нема ништа од овога света. Он је вечан, нерукотворен, постоји на другој земљи, другом свету:

И видјех небо ново и земљу нову... И видјех Свети Град, Јерусалим нови, гдје силази са неба од Бога... И чух глас громки са неба којим говори: Ево Скиније Божије међу људима, и Он ће становати с њима, и они ће бити народ његов, и сам Бог биће с њима; И Бог ће отрти сваку сузу из очију њихових, и смрти неће бити више, ни жалости ни јаука, ни бола неће бити више; јер прво прође. И рече Онај што сједи на пријестолу: Ево све чиним новим... Ја сам Алфа и Омега, Почетак и Свршетак. Ја ћу жедноме на дар дати са извора воде живота (Откр. 21:1-6). И Гледаће лице Његово, и Име Његово биће на челима њиховим. И ноћи више неће бити, и неће требати свјетиљке, ни свјетлости сунчане, јер ће их обасјавати Господ Бог, и цароваће у вијекове вијекова (Откр. 22:4-5).

* У ствари, ако хоћемо да верујемо папистима, морамо да прихватимо да су или све папе били свети и због тога

просвећени благодаћу, или да Бог говори кроз њихова уста механички, као што је говорио кроз уста Валаамове магарице.

Прва претпоставка се побија када испитамо живот и дела многих папа који су седели на римском престолу, а друга значи да су уста грешних папа покретана од Бога да би правилно говорила о догмама, а да они сами нису осећали ни имали искуство истине коју су њихова уста говорила.

Основна истина хришћанства јесте да Бог нема заједницу са грехом. Он не пребива у нечистим срцима и не просвећује горде умове. Грех је управо недостатак светла истине. Он је тама, помрачено стање људи, који својевољно остају у мраку, јер "они мрзе светлост, и не долазе на светло". Бог би, наравно, могао да их принуди да дођу са светлост, могао би да на силу направи од њих светитеље, али Његова љубав према Његовим разумним створењима Му не дозвољава да врши насиље над слободом којом их је обдарио. Овако нешто би било побијање Њега самог.

Због тога је за нас светогрђе да прихватимо како би Бог на силу просвећивао грешне папе. Да је Бог обећао да ће папе у сваком случају поучавати Његову реч правилно, без обзира какви су, то би значило да би Он говорио њиховим устима исто као и устима Валаамове магарице. И као што магарица није имала никакву свест о томе што су њена уста говорила, тако ни грешни папа не би имао свест о истинама које објављује.

Можете дати атеисти цело Свето Писмо да прочита. Тај безбожник може бити искусни филолог или дипломирани теолог. Али, да ли ће он разумети ишта од онога што је прочитао? Дајте шкртици причу о богаташу и Лазару, или неправедноме да прочита Блаженства и погледајте да ли су разумели ишта од онога што су прочитали. Толико би исто

разумео грешни, гордељиви опортуниста, или можда атеиста папа од онога што би Бог ставио у његова уста.

Да ли је то пут којим је Бог обећао да води Цркву до пуноће сваке истине? Да ли римокатолици верују у тако нешто? Нека они који нису фанатици испитају пажљиво колико је стран такав менталитет Христовој Цркви, мишљењу и пракси првих векова Цркве у Риму. Ако виде ово, можда им неће ни бити потребно да претражују Свето Писмо како би нашли осуду свих таквих учења о непогрешивости и сваком облику папизма.

**** Ове три групе немају званичне или спољашње присне везе међу собом због разних канонских разлика. Толико дуго док свака група потпуно исповеда православну веру у речи и животу - оне су православне Христове цркве. Међутим, како је аутор написао горње редове 1963. године, Васељенска и Московска патријаршија је, у међувремену, синодски установила извештан број декрета који их ставља ван делокрута традиционалног православља, нпр.: 1. заједничко скидање анатеме из 1054 од стране Васељенске патријаршије и Папске столице, и 2. одлука Московске патријаршије да даје причешће римокатолицима. Оба ова акта нису у сагласности са заповешћу о љубави и и принципом верног држања истине, што су нам заповедили Спаситељ, Апостоли и Оци Цркве. Даље, укључење ових јурисдикција у Светски савет цркава као "органских чланова" противречи њиховом чланству у једној, светој, саборној и апостолској Цркви. Православље у вери и животу, а не јуристикцијска зависност или припадност "светском православљу" критеријум је којим се препознаје Православна црква.**

Добар пример је шизма у Бугарској цркви. За скоро две генерације они су били у шизми са црквом у Цариграду због административних и националистичких разлога. Тако ни

једна грчка црква није имала никакву заједницу са црквом у Бугарској, али су словенске цркве наставиле односе како са Бугарском, тако и са грчким црквама. Грчке цркве нису због тога одбациле заједницу са словенским црквама - мада су оне признавале Бугарску цркву. Када је шизма исцељена, није било поновног рукополагања или понављања Светих тајни учињених за време шизме - јер су се Бугари држали вере.

Стање међу Русима је мало компликованије. Постојање званичне цркве (Московске патријаршије) и незваничне (катакомбне цркве) представља проблем, чак и ако оставимо по страни питање сарадње цркве у Совјетском Савезу са атеистичком државом, што је недвосмислено показано у више прилика. (Види посланицу митрополита Филарета под насловом "Катакомбна црква" - Православна реч, април-мај-јуни 1966., затим писма свештеника Николаја Ешлимана и Глеба Јакуњина совјетској влади и патријарху Алексеју Религија у областима под комунизмом, свеска 5, 9, 10, 11; па срамну посланицу патријарха Алексеја као "одговор" на чињенице изнешене у писмима - исто, 15-16, као и Историју Руске заграничне Цркве 1917-1971, коју је објавио манастир Св. Тројице, САД.) Патријарх Пимен, наследник патријарха Алексеја, наставио је и продужио политику започету од стране његова два предходника, као што Званични извештаји штампани у Журналу Московске патријаршије јасно показују (то је случај и са Димитријем, наследником васељенског патр. Атинагоре). Више свега овога, званична одлука Совјетске Цркве, јануара 1970., да даје причешће римокатолицима - јасно крши правила Светог Писма и Светог Предања. Ово отворено издајство православне вере "откривене главе" ставља цркву у Совјетском Савезу у директан сукоб са Светим Предањем и озбиљно доводи у питање пуноважност њених Светих тајни.

Извор: Др Александар Каломирос, Против лажног јединства, Хришћанска мисао, књига 10, Београд – Ваљево – Србиње, 1998., стр. 71 – 96.